

Təhsilimiz bu gün

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin bərpası xalqımızın tarixində dönüş nöqtəsi oldu. Bu illər ərzində təhsil sistemi müstəqil dövlət quruculuğunun əsas istiqamətlərindən biri kimi ön plana çəkildi. Çünki müstəqilliyi qorumağın, gələcəyi formalaşdırmağın ən etibarlı yolu məhz elmdir, təhsildir, biliyə söykənən insan kapitalının formalaşdırılmasıdır. Bu gün artıq Azərbaycan təhsili müasir tələblərə cavab verən, global təhsil məkanına inteqrasiya edilən və milli-mənəvi dəyərlərə əsaslanan dayanıqlı bir sistemə çevrilmişdir. Bu sistem Ulu Öndər Heydər Əliyevin təməlini qoyduğu milli təhsil siyasəti əsasında yaranmışdır. Ümummilli Liderin “Təhsil millətin gələcəyidir” fikri bu gün də təhsil siyasətimizin ideoloji əsasını təşkil edir.

Hələ müstəqilliyin ilk illərində ölkəmiz iqtisadi və siyasi çətinliklərlə üzləşsə də, Heydər Əliyev təhsili dövlətin prioritet istiqaməti kimi müəyyənləşdirdi. Ulu Öndərin rəhbərliyi ilə təhsil qanunvericiliyi yeniləndi, milli kurikulumlara əsaslanan tədrisin yeni məzmunu formalaşdı, beynəlxalq əməkdaşlıqlar bərpa olundu. 1990-cı illərin sonlarından etibarən təhsil sisteminin bərpası və inkişafı istiqamətində görülən işlər gələcək islahatların elmi-praktik təməlinə çevrildi.

Ulu Öndərin təşəbbüsü ilə qəbul edilən “Azərbaycan Respublikasında təhsil sahəsində islahat proqramı” (1999) ölkə təhsilinin modernləşməsində mühüm mərhələ oldu. Bu proqram milli məzmunlu tədris planlarının, yeni qiymətləndirmə mexa-

Təhsil sistemi müstəqil dövlət quruculuğunun əsas istiqamətlərindən biri kimi

nizmlərinin və idarəetmə strukturunun formalaşmasına geniş imkan yaratdı.

Ulu Öndərin ideyalarını uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyev təhsil siyasətini müasir dövrün çağırışlarına uyğun şəkildə daha da təkmilləşdirdi. Dövlət başçısının rəhbərliyi ilə həyata keçirilən islahatlar təhsil sistemində keyfiyyət və idarəetmə mədəniyyətini tamamilə dəyişdi.

Artıq son 20 ildə ölkənin bütün bölgələrində yeni tipli məktəblər inşa edilmiş, tədris prosesinə müasir texnologiyalar gətirilmiş, təhsil infrastrukturunu əsaslı şəkildə yenilənmişdir. “Ağıllı məktəb” və “ağıllı sinif” modelləri, elektron tədris resursları və rəqəmsal platformalar təhsilin yeni simasına çevrilmişdir. Onlar bu gün də genişlənməkdə və çoxalmaqdadır.

Səriştəəsaslı kurikulumların tətbiqi tədris prosesində əhəmiyyətli dönüş yaratmışdır. Bu yanaşma şagirdlərin yalnız bilik əldə etməsini deyil, həm də düşünmə, yaradıcılıq və əməkdaşlıq bacarıqlarının inkişafını hədəfləyir. Artıq Azərbaycan məktəbi şagirdyönlü təlim fəlsəfəsinə əsaslanır.

Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə təhsilin idarə olunmasında şəffaflıq, hesabatlılıq və effektivlik prinsipləri ön plana çıxarılmışdır. Dövlət İmtahan Mərkəzi və Elm və Təhsil Nazirliyinin birgə fəaliyyəti nəticəsində obyektiv qiymətləndirmə sistemi yaradılmışdır. Həmçinin

müəllimlərin işə qəbulu ilə bağlı optimal bir sistem formalaşdırılmışdır. Bu sistem şagird və tələbələrin, eləcə də işə qəbul olunan müəllimlərin bilik səviyyəsini real göstəricilərlə qiymətləndirməyə imkan verir.

“Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər” (2021) sənədində təhsil sahəsi strateji istiqamət kimi müəyyən edilmiş, insan kapitalının inkişafı dövlət siyasətinin əsas prioritetlərindən biri kimi dəyərləndirilmişdir.

Son illərdə qəbul olunan “2022-2026-cı illərdə təhsilin inkişafına dair Dövlət Strategiyası” (2022) da bu istiqamətdə fəaliyyətin ardıcıl şəkildə davam etdirilməsini təmin edir. Strategiyada əsas məqsəd təhsilin keyfiyyətini yüksəltmək, bərabər imkanlar yaratmaq və innovativ yanaşmaları stimullaşdırmaqdan ibarətdir.

Azərbaycan təhsili bu gün sürətli texnoloji inkişaf dövrünün tələblərinə cavab verir. STEAM təhsili, robototexnika, proqramlaşdırma və rəqəmsal savadlılıq sahələrində yeni layihələr həyata keçirilir. Gənclərimizin beynəlxalq olimpiadalarda və startap müsabiqələrində qazandığı uğurlar bu istiqamətdə atılan addımların nəticəsidir.

Eyni zamanda, inklüziv təhsil siyasəti sahəsində cəmiyyətin bütün üzvləri üçün bərabər təhsil imkanları yaradılır. Xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqların tədris prosesinə cəlb edilməsi dövlətin sosial ədalət prinsipinə sadiqliyinin bariz nümunəsidir.

Ali təhsil müəssisələrinin beynəlxalq əlaqələrinin genişlənməsi, elmi tədqiqatların stimullaşdırılması və universitetlərin global reytinglərdə irəliləməsi dövlətimizin təhsil siyasətinin uğurunu göstərir.

ADA Universiteti, Bakı Ali Neft Məktəbi, Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti, Bakı Slavyan Universiteti kimi ali təhsil ocaqları beynəlxalq layihələrdə fəal iştirak edir, dünya universitetləri ilə ikili diplom proqramları həyata keçirir.

Bu gün ali təhsil yalnız ixtisas biliklərinin verilməsi ilə məhdudlaşmır, gənclərin düşünən, yaradan və məsuliyyət daşıyan vətəndaş kimi formalaşmasına xidmət edir.

Təhsil sisteminin ən mühüm daşıyıcı olan müəllimlərin sosial statusunun və peşəkar nüfuzunun yüksəldilməsi dövlətin daim diqqətindədir.

Müəllimlərin diaqnostik qiymətləndirilməsi, əməkhaqlarının mərhələli şəkildə artırılması və peşəkar inkişaf proqramları bu sahədə mühüm addımlardır.

Bu gün müəllim təkcə bilik ötürən deyil, həm də texnologiyalardan bacarıqla istifadə edən, şagirdin şəxsiyyət kimi formalaşmasına istiqamət verən bələdçidir. Onun əməyinin cəmiyyət tərəfindən yüksək qiymətləndirilməsi təhsilin keyfiyyətinə birbaşa təsir göstərir.

Bu gün Azərbaycan təhsili milli dəyərlərə söykənən, eyni zamanda global elmi-texnoloji proseslərlə ayaqlaşan bir sistem kimi formalaşmışdır. Ölkəmizin təhsil siyasəti gələcək nəsillərin intellektual potensialını reallaşdırmağa, onların dünyaya açıq, bilikli və vətənpərvər vətəndaşlar kimi yetişməsinə xidmət edir.

Prezident İlham Əliyevin 2023-cü il 28 noyabr tarixli Sərəncamı əsasında Qarabağ Universitetinin yaradılması ölkəmizin ərazi bütövlüyü və suverenliyinin tam bərpası ilə nəticələnən tarixi qələbələrin təntənəsi olmaqla Azərbaycanın ali təhsil sahəsindəki mühüm nailiyyətidir. Ölkəmizin tam suverenliyinin bərpa olunmasından sonra regionda həyata keçirilən bərpa və quruculuq işlərinin tərkib hissəsi olaraq işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə müasir təhsil infrastrukturunu qurulur. Artıq Qarabağımızda bir sıra təhsil müəssisələri müəllim və şagirdlərin ixtiyarına verilib.

Azərbaycan təhsili bu gün sabaha doğru inamla addımlayır. Çünki bu təhsil Heydər Əliyev ideyalarının, Prezident İlham Əliyevin quruculuq fəaliyyətinin və Azərbaycan müəlliminin fədakar əməyinin bəhrəsidir.

Ənvər ABBASOV,
*Bakı Slavyan Universitetində
rektorun məsləhətçisi, dosent, Əməkdar müəllim*